

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.006.01.2018

P/18/103

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/103 – Wykonywanie praw i obowiązków spadkobiercy przez gminy
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Patrycja Wrocławska, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LLO/57/2018 z dnia 3 kwietnia 2018 r.2. Izabela Sawicka, młodszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/51/2018 z dnia 23 marca 2018 r.3. Dariusz Nowak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/52/2018 z dnia 23 marca 2018 r. i nr LLO/93/2018 z dnia 21 czerwca 2018 r.4. Jolanta Nowak doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/54/2018 z dnia 23 marca 2018 r. <p>(dowód: akta kontroli str. 1-6, 399-400)</p>
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Łodzi (dalej „Urząd”, „UML”), 90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Hanna Zdanowska, Prezydent Miasta Łodzi od dnia 18 listopada 2014 r.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia nabywanie spadków i skuteczne ich zagospodarowywanie, co spowodowało przyrost wartości majątku gminy. Opracowano procedurę postępowania w sprawach spadkowych, realizowane czynności były dokumentowane, przetwarzane, udostępniane, rejestrowane oraz archiwizowane.

Nadzór funkcjonalny kierujących komórkami Urzędu był skuteczny i zapewniał realizację zadań pomimo nieprzeprowadzenia w kontrolowanym okresie audytu i kontroli badanego obszaru. W latach 2015-2017 nie identyfikowano ryzyka w obszarze związanym z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku oraz jego zagospodarowaniem, a także nie przeprowadzono analizy zidentyfikowanych ryzyk w tym obszarze. Natomiast w planie na 2018 r., Urząd podjął takie działania i określono 9 mierników poziomu realizacji zadań w zakresie nabywania spadków (od lutego 2018 r. podlegają one comiesięcznemu raportowaniu i ewaluacji; a kierownicy komórek organizacyjnych Urzędu, zostali zobowiązani do comiesięcznego identyfikowania i raportowania nowych ryzyk).

Działania w celu przyjęcia spadku w okolicznościach powzięcia informacji o możliwości powołania do dziedziczenia majątku były skuteczne, podobnie jak i obrona przez egzekucją długów przed sporządzeniem spisu inwentarza.

Odziedziczone nieruchomości zostały wycenione, a prawa własności – ujawnione w księgach wieczystych; zostały odpowiednio zarejestrowane (w ewidencji księgowej oraz ilościowo-wartościowej składników majątkowych).

¹Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Ewidencję księgową prowadzono w sposób umożliwiający identyfikację wpływów i wydatków związanych z przyjęciem i zagospodarowaniem spadku i dokonaniem ocen w zakresie zysków i nakładów.

Działania w celu zagospodarowania pozyskanych w wyniku dziedziczenia składników majątkowych były efektywne, a spłacanie długów spadkowych dotyczyło tylko niezbędnych wydatków.

Uwagi kontroli dotyczyły braku inicjatywy własnej w celu pozyskania informacji o możliwości dziedziczenia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przyjęcie i stosowanie rozwiązań organizacyjnych w zakresie realizacji praw i obowiązków związanych z dziedziczeniem

Opis stanu faktycznego

Kwestie dotyczące realizacji zadań związanych z podejmowaniem, prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku oraz jego zagospodarowaniem zostały wyodrębnione w obowiązujących w Urzędzie procedurach kontroli zarządczej. Opracowano bowiem procedurę postępowania w sprawach spadkowych, szczegółowo opisującą metodykę postępowania i wskazującą komórki organizacyjne zobowiązane do jej realizacji. Dokumentacja była spójna i dostępna dla wszystkich osób, którym jest niezbędna. W zakładowym planie kont (tj. jednym z elementów polityki rachunkowości) nie wyodrębniono konta dochodów i wydatków z tytułu przeprowadzonych postępowań spadkowych, ale istniała możliwość zidentyfikowania wydatków i dochodów w tym zakresie, a plan kont opracowano zgodnie z obowiązującymi zasadami².

Sporządzono także dokumenty (regulamin organizacyjny, zakresy czynności komórek Urzędu) określające zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników zajmujących się tymi sprawami oraz ujęto w nich zadania w zakresie nabywania spadków.

Było to zgodne z wymogami pkt C10 standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych³, w których określono m.in., że procedury wewnętrzne, instrukcje, dokumenty określające zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników stanowią dokumentację systemu kontroli zarządczej.

(dowód: akta kontroli str. 9-16, 114-117, 238-242)

Na podstawie wyników analizy ryzyka za lata 2015-2017 ustalono, że nie dokonywano identyfikacji ryzyka w obszarze związanym z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku oraz jego zagospodarowaniem, a także nie przeprowadzano analizy zidentyfikowanych ryzyk w tym obszarze.

(dowód: akta kontroli str. 87-94)

W dokumentacji systemu kontroli zarządczej nie zdefiniowano ryzyka w obszarze związanym z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych oraz przyjęciem i zagospodarowaniem spadku, a także nie wskazano prawdopodobieństwa oraz możliwych skutków ich wystąpienia oraz działań, jakie należy podjąć w przypadku, gdy ryzyko uznano za istotne. Wskazano natomiast, obszary ryzyka w zakresie m.in. gospodarowania mieniem komunalnym, dochodów z majątku, gospodarki lokalowej, planów finansowych, organizacji i prowadzenia rachunkowości.

(dowód: akta kontroli str. 87-94)

W Planie działalności na 2018 r. w Wydziale Dysponowania Mieniem – Oddziale Spadków i Darowizn (dalej „Oddział”) zostało uwzględnione natomiast zadanie „Zapewnienie realizacji ustawowego dziedziczenia na rzecz Skarbu Państwa/Miasta Łódź”, dla którego określono 9 mierników poziomu realizacji⁴, które – od lutego 2018 r. – podlegają comiesięcznemu

²§ 20 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911).

³stanowiących załącznik do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84).

⁴liczby: prowadzonych postępowań, nowych wniosków o wszczęcie, wystąpień do ewidencji ludności celem uzyskania danych niezbędnych do ustalenia spadkobierców, wystąpień do sądów, wystąpień do różnych

raportowaniu i ewaluacji. Dla wskazanego powyżej i realizowanego przez Wydział Dysponowania Mieniem – Oddział Spadków i Darowizn zadania obejmującego podejmowanie, prowadzenie postępowań spadkowych, przyjęcie spadku oraz jego zagospodarowanie została przeprowadzona identyfikacja ryzyka wskazująca trzy najważniejsze zdarzenia⁵ mogące wpłynąć na jego realizację. Kierownicy komórek organizacyjnych Urzędu, w tym kierownicy oddziałów, zostali zobowiązani do comiesięcznego identyfikowania i raportowania nowych ryzyk.

(dowód: akta kontroli str. 384-386, 437-438)

Ze standardów kontroli zarządczej⁶ wynika, że w jednostce do podstawowych zadań należy wyznaczenie celów przewidzianych do osiągnięcia i realizacji przez jednostkę oraz monitorowanie ich wykonania za pomocą wyznaczonych mierników. Nie rzadziej niż raz w roku⁷ należy dokonać identyfikacji ryzyka w odniesieniu do wyznaczonych celów i zadań. Zidentyfikowane ryzyka należy poddać analizie.

Zastępca dyrektora Biura Audytu i Kontroli UMŁ wyjaśnił m.in., że w przypadku realizowanych działań, z którymi wiąże się niewielkie ryzyko, dokumentowanie byłoby przejawem biurokratyzowania procedur. W ramach monitorowania wykonania zadań, co miesiąc, dyrektorzy poszczególnych departamentów organizują spotkania z udziałem kierowników komórek organizacyjnych, na których analizowane są problemy i zagrożenia związane z realizacją planu działalności Urzędu. W razie potrzeby podejmowane są działania zaradcze, w celu wyeliminowania zidentyfikowanych problemów, zagrożeń lub nieprawidłowości. W jego ocenie, monitoring realizacji zadania związanego z podejmowaniem, prowadzeniem postępowań spadkowych, przyjęciem spadku oraz jego zagospodarowaniem realizowany jest na bieżąco.

(dowód: akta kontroli str. 17-94, 315-316)

Najwyższa Izba Kontroli przyjmuje do wiadomości stanowisko dyrektora w tej sprawie, po uwzględnieniu, iż w planie na 2018 r. podjęto dodatkowe czynności, rozszerzające monitoring i identyfikowanie zagrożeń.

W Urzędzie obowiązywało zarządzenie w sprawie zasad organizacji kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta Łodzi i miejskich jednostkach organizacyjnych oraz zasad jej koordynacji⁸.

(dowód: akta kontroli str. 95-113)

Wyodrębniono w nim komórki odpowiedzialne za: reprezentowanie gminy w postępowaniach sądowych o stwierdzenie nabycia spadku; skierowanie do właściwego sądu wniosku o sporządzenie spisu inwentarza po zmarłym, realizację zadań związanych z przejmowaniem na rzecz gminy majątku wchodzącego w skład spadku i jego zagospodarowanie. Podstawowe czynności realizowane były w Oddziale. Za reprezentowanie gminy w postępowaniach sądowych o stwierdzenie nabycia spadku odpowiadał Wydział Prawny. Ustalono także procedurę postępowania w tym zakresie oraz wskazano komórki odpowiedzialne za przejęcie majątku, wpisy do ksiąg wieczystych, zagospodarowanie majątku oraz księgowanie – związanych z postępowaniem spadkowym – dochodów i wydatków.

Pracownicy realizujący zadania w zakresie nabywania spadków i darowizn posiadali aktualne, indywidualne zakresy obowiązków w formie pisemnej, sformułowane w sposób przejrzysty i spójny. Było to zgodne z wymogami pkt A3 standardów kontroli zarządczej. W ocenie Izby przyjęte rozwiązania w tym zakresie były wystarczające.

(dowód: akta kontroli str. 6-16, 95-113)

Monitorowano w jednostce skuteczność systemu kontroli zarządczej w obszarze związanym z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych stosownie do pkt E19 standardów kontroli zarządczej – poprzez organizację spotkań z udziałem kierowników komórek organizacyjnych, na których analizowane były problemy i zagrożenia związane

instytucji w poszukiwaniu majątku spadkowego, korespondencji z wierzycielami, nabytych nieruchomości, wystąpień związanych z przejęciem nieruchomości, zakończonych postępowań,

⁵t.j. absencja pracowników, zmiana przepisów prawa, opóźnienia w wykonywaniu czynności przez podmioty zewnętrzne (sąd, komornik wykonujący spis inwentarza). Określono niezbędne zasoby do realizacji zadania w komórce organizacyjnej Urzędu (na 8 osób przyjętych jako „niezbędne” było 6 w dyspozycji kierownika),

⁶określonych w pkt B6,

⁷zgodnie z pkt B7–B9 standardów kontroli zarządczej,

⁸Nr 5061/V/10 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 26 listopada 2010 r.

z realizacją planu działalności Urzędu oraz przyjęciem spadku i jego zagospodarowaniem (spotkania były dokumentowane w formie miesięcznych zestawień wykonania zadań i wskaźników przez poszczególne oddziały i wydziały⁹).

(dowód: akta kontroli str. 17-86, 95-113)

W strukturze organizacyjnej jednostki wyodrębniono Wydział Kontroli Wewnętrznej i Audytu odpowiedzialny za prowadzenie audytu wewnętrznego i kontroli, stosownie do wymogów art. 274 ust. 3 i 275 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej „ufp”)¹⁰. Zatrudniono także audytora i kadre kontrolerów.

(dowód: akta kontroli str. 9-16)

Realizacja zadań z zakresu podejmowania i prowadzenia postępowań spadkowych oraz przyjęcia spadku i jego zagospodarowania nie była w latach 2015-2018 przedmiotem audytu wewnętrznego, kontroli, a także kontroli przeprowadzanej przez komisję rewizyjną lub inną komisję, właściwą w sprawach związanych z dziedziczeniem przez gminę, funkcjonującą jako organ wewnętrzny rady gminy.

(dowód: akta kontroli str. 9-16, 315-316)

W ocenie Izby, pomimo braku w badanym okresie kontroli przez komórkę audytu i kontroli zagadnień związanych z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych oraz przyjęciem i zagospodarowaniem odziedziczonego majątku, zapewniono funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej – zgodnie z art. 69 ust. 1 pkt 2 ufp. Ponadto, na 2018 r., dodatkowo wyznaczono cele i mierniki, ułatwiające dokonywanie ocen skuteczności kontroli zarządczej w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 384-386)

Sprawy związane z podejmowaniem i prowadzeniem postępowań spadkowych oraz przyjęciem spadku i jego zagospodarowaniem, w okresie objętym kontrolą, nie były kontrolowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową.

(dowód: akta kontroli str. 396)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w obszarze przyjęcie i stosowanie rozwiązań organizacyjnych w zakresie realizacji praw i obowiązków związanych z dziedziczeniem nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Dokonując powyższej oceny, Izba uwzględniła złożone wyjaśnienia oraz przyjęcie w planach na 2018 r. zadania pn. „Zapewnienie realizacji ustawowego dziedziczenia na rzecz Skarbu Państwa/Miasta Łódź”, dla którego określono 9 mierników poziomu realizacji i podjęcie – od lutego 2018 r. – comiesięcznego raportowania i ewaluacji. Dla wskazanego i realizowanego przez Oddział zadania została także przeprowadzona identyfikacja ryzyka wskazująca trzy najważniejsze zdarzenia, mogące wpłynąć na jego realizację. Ponadto, kierownicy komórek organizacyjnych Urzędu, w tym kierownicy oddziałów, zostali zobowiązani do comiesięcznego identyfikowania i raportowania nowych ryzyk.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Egzekwowanie praw i wykonywanie obowiązków związanych z dziedziczeniem

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z opracowaną w Urzędzie procedurą zadania w zakresie egzekwowania praw i wykonywania obowiązków związanych z dziedziczeniem realizowane były przede wszystkim przez Oddział Spadków i Darowizn w Wydziale Gospodarowania Mieniem w Departamencie Gospodarowania Majątkiem.

⁹Dane dotyczą liczby: prowadzonych postępowań, nowych wniosków, wystąpień do ewidencji ludności m.in. w celu uzyskania danych niezbędnych do ustalenia spadkobierców, wystąpień do sądów, wystąpień do różnych instytucji, korespondencji z wierzycielami (ugody, zarzuty przedawnienia ewentualne plany podziału), rozliczenia długów, nabytych nieruchomości, wystąpień w związku z przyjęciem nieruchomości, zakończonych postępowań,
¹⁰Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.

Z ewidencji Urzędu¹¹ (rejestr) spraw wynika, że w latach 2015-2018 (do 31 maja) zakończono 60 postępowań spadkowych¹².

Wykazywano także na koniec poszczególnych badanych lat, że w UML toczyło się odpowiednio: 625, 1.654, 1.795 i na koniec maja 2018 r. 1.883 postępowań¹³.

W badanym okresie rozpoczęto¹⁴ łącznie 237 postępowań (74 w 2015 r., 81 w 2016 r., 67 w 2017 r. i 15 w 2018 r.). Wnioski w sprawie wydania postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku – w sprawach zakończonych – składane były przez gminę w pięciu, a przez uprawnione podmioty w 55 sprawach.

Według spisu inwentarza wartość odziedziczonych majątku (dla analizowanych zakończonych 60 spraw) wyniosła 175,7 tys. zł. Wartość długów spadkowych (przyjętych z dobrodziejstwem inwentarza) określono na 370 tys. zł¹⁵.

(dowód: akta kontroli str.248-282, 401-404, 405-443)

Gmina nie prowadziła, z własnej inicjatywy, rozpoznania w zakresie dotyczącym możliwości pozyskania, jako spadkobierca ustawowy, masy spadkowej w drodze dziedziczenia, np. w oparciu o dane stanu cywilnego lub zwracając się o informacje do banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

W wyjaśnieniach kierownik Oddziału stwierdziła m.in., że rozpoznanie prowadzone jest w zakresie ustalenia podstawy dziedziczenia. Gmina jako spadkobierca konieczny dziedziczy dopiero wtedy, gdy nie ma spadkobierców ustawowych lub spadkobiercy ustawowi odrzucili spadek. Na etapie złożenia wniosku o stwierdzenie nabycia spadku najczęściej nie jest znana masa spadku, ustalenie aktywów i pasywów spadku następuje na etapie spisu inwentarza.

(dowód: akta kontroli str. 397-398, 401-404, 439-580)

Urząd uzyskał 18-krotnie informacje, o możliwości dziedziczenia jako spadkobierca ustawowy, od podmiotów zewnętrznych¹⁶ w sprawach, w których stan prawny wskazywał na brak innych spadkobierców. Od spółdzielni mieszkaniowych gmina pozyskała informacje o możliwości nabycia spadku (lokali mieszkalnych w 12 przypadkach, wkładu mieszkaniowego w dwóch sprawach i lokalu użytkowego – jeden przypadek), a także – od innych podmiotów jednorazowo – o udziale w nieruchomości zabudowanej i depozycie finansowym (trzy sprawy na łączną kwotę 5,3 tys. zł).

Z pism kierowanych do Urzędu nie wynikała wartość mienia możliwego do odziedziczenia. W poszczególnych latach pozyskiwanie informacji i działania gmin w tym zakresie przedstawiały się następująco:

- w 2015 r. wszczęte było jedno postępowanie przez gminę, po uzyskaniu informacji od spółdzielni mieszkaniowej, natomiast w trzech sprawach przekazana została gminie informacja o możliwości dziedziczenia, ale równocześnie złożone zostały¹⁷ wnioski do sądu o stwierdzenie nabycia spadku,
- w 2016 r. w trzech sprawach przekazana została gminie informacja o możliwości dziedziczenia, ale równocześnie złożone zostały przez spółdzielnię mieszkaniową wnioski do sądu o stwierdzenie nabycia spadku,
- w 2017 r. były wszczęte trzy postępowania przez gminę, po uzyskaniu informacji od DPS, jedno postępowanie po uzyskaniu informacji od spółdzielni mieszkaniowej, natomiast w pięciu sprawach przekazana została informacja przez spółdzielnię mieszkaniową lub wspólnotę mieszkaniową, ale równocześnie złożone zostały przez ww. wnioski do sądu o stwierdzenie nabycia spadku,

¹¹Elektroniczne Zarządzanie Danymi („EZD”)

¹²przyjęto, że postępowanie spadkowe jest rozpoczęte z chwilą złożenia w sądzie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku przez uprawniony podmiot (np. gminę, wierzyciela, innego spadkobiercę), a zakończone w danym roku postępowanie jest po wydaniu postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku.

¹³Nie określano w informacjach o możliwości dziedziczenia lokali mieszkalnych wkładów mieszkaniowych, udziału w nieruchomości wartości potencjalnego dziedziczenia. W zakresie depozytów określono je na 5,3 tys. zł i o taką kwotę wystąpiono z wnioskiem o nabycie spadku,

¹⁴patrz przyp. 12,

¹⁵wartość odziedziczonych majątku w badanym okresie dla wszystkich spraw, w tym również spoza ww. rozpatrywanych przypadków wyniosła: stan czynny 793,3 tys. zł, stan bierny 843 tys. zł.,

¹⁶tj. spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, osób fizycznych, Domów Pomocy Społecznej,

¹⁷przez spółdzielnię mieszkaniową i osobę fizyczną,

- w 2018 r. w dwóch sprawach przekazana została Gminie informacja o możliwości dziedziczenia, ale równocześnie złożone zostały przez spółdzielnię mieszkaniową wnioski do sądu o stwierdzenie nabycia spadku.

Ustalono ponadto, że w latach 2016-2018 banki przekazały do Urzędu informacje o potencjalnej możliwości dziedziczenia środków finansowych odpowiednio w 2016 r. na kwotę 70,2 tys. zł, w 2017 r. na 805,9 tys. zł, w 2018 r. na 827,6 tys. zł. Po przeprowadzeniu postępowania przez gminę (wystąpienia do właściwych organów o ustalenie spadkobierców, uzyskaniu innych informacji) Urząd nie występował w tych przypadkach do sądu z wnioskiem o nabycie spadku¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 283-285, 405-443)

W wyjaśnieniach kierownik Oddziału stwierdziła m.in., że „w przypadku uzyskania informacji od podmiotów zewnętrznych o możliwości dziedziczenia następuje sprawdzenie podstawy dziedziczenia przez gminę. Z art. 1025 kc¹⁹ wynika, że z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku może wystąpić każdy, kto ma w tym interes. W związku z czym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, współwłaściciele nieruchomości składają wnioski o stwierdzenie nabycia spadku, a gmina jest uczestnikiem postępowań z wniosku ww. podmiotów. W badanym okresie gmina, po uzyskaniu informacji od zewnętrznego podmiotu o możliwości dziedziczenia, wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku”.

(dowód: akta kontroli str. 279-285, 397-398)

Gmina składała wnioski o stwierdzenie nabycia spadku w 5 przypadkach na 60 analizowanych spraw, zakończonych postanowieniem o stwierdzenia nabycia spadku. W efekcie sąd wydał stosowne postanowienia, we wszystkich przypadkach złożenia wniosku (z wniosku gminy lub innej uprawnionej osoby). Podejmowane w tym zakresie działania były gospodarczo uzasadnione.

(dowód: akta kontroli str. 279-282, 405-443)

W wyniku złożenia przez inny podmiot do sądu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, sąd wydał każdorazowo (w 55 przypadkach, gdy wnioskodawcą był inny niż gmina uprawniony podmiot np. spółdzielnia mieszkaniowa, bank, osoba fizyczna) w badanym okresie postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku przez gminę.

(dowód: akta kontroli str. 279-282, 405-443)

Gmina występowała z wnioskiem o sporządzenie spisu inwentarza w okolicznościach, kiedy uprawdopodobniła swoją legitymację do bycia spadkobiercą. Decydującą przesłanką do składania wniosku o spis z inwentarza było założenie uniknięcia odpowiedzialności gminy za długi spadkowe, powyżej wartości odziedziczonych aktywów.

Wnioski o spis z inwentarza lub wnioski do sądu o wydanie postanowienia o sporządzenie spisu inwentarza złożono we wszystkich przypadkach nabycia spadku na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku (w 60 badanych sprawach). W 10 badanych sprawach uzyskano spis inwentarza – w pozostałych toczy się dalsze postępowanie²⁰. W efekcie dokonania ustalenia aktywów i pasywów spadku ograniczono możliwość dochodzenia roszczeń przez ewentualnych wierzycieli, do wysokości wartości przejętego spadku.

(dowód: akta kontroli str. 279-282, 396, 405-443)

W wyjaśnieniach kierownik Oddziału Spadków i Darowizn stwierdziła m.in., że gmina nabywa spadek z dobrodziejstwem inwentarza, w związku z powyższym długi spadkowe są spłacane do wysokości masy spadku. Jednocześnie w przypadku upływu okresu przedawnienia roszczenia, gmina podnosi zarzut przedawnienia roszczeń, długi przedawnione nie są spłacane przez gminę.

(dowód: akta kontroli str. 397-398)

W jednym przypadku podjęto postępowanie egzekucyjne wobec gminy, przed sporządzeniem spisu z inwentarza. Postępowanie w tej sprawie podjęto, pomimo zgłoszenia w postępowaniu sądowym przez gminę informacji o dokonywaniu spisu

¹⁸ze względu na wielkość kwot bądź ustalenie innych spadkobierców. Dla przeanalizowanych 10 – wybranych losowo spraw – kwota środków na koncie, o którym informował bank, wynosiła zero zł w siedmiu przypadkach, a w pozostałych przypadkach - 2.030,62 zł, 2.002,18 zł i 0,28 USD. Sprawy zostały zakończone we wszystkich 10 przypadkach ze względu na ujawnienie spadkobierców.

¹⁹Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 459 ze zm.).

²⁰Według danych Urzędu, gmina zleciła sporządzenie spisu inwentarza we wszystkich przypadkach (lub zwróciła się do sądu o wydanie stosownego postanowienia), ale postępowanie spisowe trwa od roku do dwóch lat.

inwentarza. W tej sprawie zajęto z konta gminy kwotę 93 tys. zł (hipoteka 82 tys. zł oraz koszty egzekucji), natomiast obciążoną hipoteką nieruchomości wyceniono na 68 tys. zł. Potencjalne negatywne skutki dla gminy mogą się ujawnić po sprzedaży lokalu (w trybie licytacji), za kwotę mniejszą niż wynikająca z zajęcia konta. Poza tym przypadkiem podejmowano skuteczne działania w celu obrony przed egzekucją długów spadkowych, zanim dojdzie do sporządzenia spisu z inwentarza.

(dowód: akta kontroli str. 396, 401-404, 405-443, 434-436, 581-734)

W jednym przypadku gmina uzyskała nieruchomości z obciążoną hipoteką (odrębna własność lokalu – hipoteka zwykła i kaucyjna w kwotach po 82 tys. zł). W sprawie tej wierzyciel wszczął egzekucję komorniczą i pobrano środki z rachunku gminy w kwocie 6,9 tys. zł.

W jednym przypadku odziedziczono spadek ruchomy (samochód) o wartości 17 tys. zł obciążony zastawem. W sprawie tej trwają uzgodnienia z wierzycielem.

(dowód: akta kontroli str. 301, 401-404, 405-443, 434-436, 439-580)

We wszystkich sprawach, w których pozyskano spisy inwentarza ustalono wartość składników dziedziczonego przez gminę majątku oraz dziedziczonych długów spadkowych. W badanym okresie odziedziczono majątek o wartości 175,7 tys. zł (największy przyrost aktywów odnotowano w 2017 r.) oraz długi w wysokości 370 tys. zł (przyjęte z dobrodziejstwem inwentarza). Wyceny spadków były realne, rzetelne i w sposób wiarygodny określały wartość nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 286-288)

W okresie objętym kontrolą wystąpił jeden przypadek, gdzie gmina jako spadkobierca nie włączyła spadkiem. Dotyczyło to lokalu mieszkalnego. W skład masy spadku wchodził udział (w 1/4) w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego. Ponieważ w lokalu mieszkał były mąż spadkodawczyni, uniemożliwiając przejęcie lokalu, Urząd – jako spadkobierca – nie może swobodnie rozporządzić nabytym majątkiem. W wyniku korespondencji UMŁ ze spółdzielnią mieszkaniową ustalono, że objęcie we władanie spadku możliwe będzie po eksmisji lokatora (zalega on z opłatami czynszowymi i spółdzielnia podjęła środki prawne w celu jego eksmisji).

(dowód: akta kontroli str. 355-356)

Gmina podejmowała działania celem uzyskania dostępu do spadku od osoby, która włączyła spadkiem, pomimo że spadkobiercą nie jest. Brak było jednak kontaktu z zainteresowanym, a działania w tym zakresie okazały się bezskuteczne. Według stanu na dzień zakończenia kontroli ewentualne skierowanie roszczeń wobec ww. możliwe będzie po jego eksmisji przez spółdzielnię. Do dnia kontroli nie zostało zakończone postępowanie i Urząd nie występował ze stosownymi roszczeniami.

(dowód: akta kontroli str. 348-350)

W latach 2015-2018 do gminy jako spadkobiercy zwracały się dwie osoby z roszczeniami o zwrot nakładów w dwóch sprawach. W pierwszej – osoba, która zajmowała się pochówkiem spadkodawcy wystąpiła do Urzędu z wnioskiem o zwrot wydatków na pomnik na cmentarzu w kwocie 1,3 tys. zł (rozliczenie w formie ugody pozasądowej). W drugiej – rodzice spadkodawcy odrzucili spadek, ale przez okres postępowania sądowego, z własnej inicjatywy, ponosili koszty zabezpieczenia pojazdu, który należał do spadkodawcy (opłaty parkingowe). Aktualnie wystąpili z wnioskiem do gminy o zwrot poniesionych kosztów. Sprawa jest w trakcie weryfikacji wniosku.

Zawierając ugodę pozasądową w pierwszej sprawie gmina podejmowała, w granicach obowiązującego prawa, działania – skutecznie minimalizujące potencjalne koszty postępowania przed sądem (w tym np. – w przypadku niekorzystnego orzeczenia sądu – konieczność zwrotu kosztów zastępstwa procesowego lub egzekucji komorniczej).

(dowód: akta kontroli str. 340-347)

W badanym okresie gmina, w wyniku postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku, nabyła mienie jako jeden ze spadkobierców w jednym przypadku. Drugim spadkobiercą była osoba fizyczna. Spadek został nabyty przez spadkobierców w udziałach po 1/2 części. Poza nieruchomością w skład spadku wchodził wkład mieszkaniowy związany ze spółdzielczym lokatorskim prawem do lokalu mieszkalnego. Spółdzielnia mieszkaniowa, zgodnie z postanowieniami ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych²¹, dokonuje sprzedaży

²¹Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych j.t. Dz.U. z 2018, poz. 845,

lokalu, a następnie przekazuje uprawnionym podmiotom (spadkobiercom) równowartość wkładu mieszkaniowego, według nabytych udziałów w spadku. Aktualnie trwa postępowanie w tej sprawie. Ponadto, w skład ww. spadku wchodziły ruchomości. Podział środków nastąpi po sprzedaży ruchomości na aukcji zorganizowanej przez UML (podział zgodnie z wielkością nabytych w spadku udziałów).

(dowód: akta kontroli str. 286-288, 302)

Nie wystąpiły przypadki dochodzenia działu spadku przez sądem przez uprawnionych do spadku, w tym gminę (np. w okolicznościach, kiedy spadkobiercy nie byli zgodni co do jej dokonania).

(dowód: akta kontroli str. 396)

W wyniku uzyskania postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku w postaci nieruchomości gmina dokonała ujawnienia tego faktu w księdze wieczystej jako jej właściciel, a wnioski przekazywano w okresach od pięciu do siedmiu miesięcy (w dwóch analizowanych przypadkach). Analiza danych w tym zakresie wykazała, że zwłoka wynikała z istnienia hipoteki, co warunkowało tok postępowania w jednym przypadku, w drugim – dotyczyła negocjacji ze współwłaścicielem (ujawnionym w księdze).

Nabycie pozostałych nieruchomości wskazanych do badania sprawach dotyczyło sytuacji, w których nie było obowiązku uzyskania wpisu (np. przy dziedziczeniu tzw. „lokatorskiego prawa do lokalu”).

(dowód: akta kontroli str. 307-311, 451-734)

W ramach toczących się spraw znajdowało się sześć postępowań, które zostały wznowione, ze względu na wnioski zainteresowanych o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. W jednym przypadku postępowanie zakończyło się utrzymaniem w mocy postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, w pozostałych – na dzień zakończenia kontroli – sprawy nie zostały zakończone prawomocnym postanowieniem.

(dowód: akta kontroli str. 355-356)

Urząd jako spadkobierca testamentowy (testament ustny), występował w jednym przypadku. Gmina przyjęła spadek z dobrodziejstwem inwentarza – ustalając stan czynny spadku na kwotę 12,9 zł przy długach spadkowych 66,8 zł.

(dowód: akta kontroli str. 281, 351-352)

Gmina nie występowała w badanym okresie jako zapisobierca i nie nabywała składników majątkowych po osobach zmarłych, w trybie innym niż spadkobranie.

(dowód: akta kontroli str. 356)

W ocenie przedstawiciela Gminy, w związku z postępowaniami spadkowymi, występują problemy polegające na podejmowaniu działań wierzycieli przed zakończeniem sporządzania inwentarza. Po uzyskaniu klauzuli przeciwko gminie kierują oni sprawę do egzekucji komorniczej. Komornik realizując tytuł wykonawczy dokonuje zajęcia rachunku gminy i pobiera środki. Podejmowane są wprawdzie środki prawne, w celu zawieszenia postępowania egzekucyjnego, do czasu zakończenia spisu, komornicy nie uznają tych wniosków, argumentując, iż działają na podstawie prawidłowo wydanego tytułu wykonawczego. Również sądy nie popierają argumentów gminy uznając, że działanie komornika jest zgodne z prawem. Z uwagi na fakt, iż komornicy zobligowani są do przekazania pobranych środków na rzecz wierzyciela, w ciągu 4 dni od pobrania środków z rachunku dłużnika, dochodzi do sytuacji, w których, mimo iż nastąpiło bezpodstawne wzbogacenie wierzyciela, mogą powstać trudności z odzyskaniem środków. Dodatkowo utracone zostają kwoty wydatkowane na koszty egzekucyjne. W ocenie gminy, do czasu zakończenia spisu inwentarza wszelkie czynności związane ze spłatą długów powinny być zablokowane. Problemem w kwestii ochrony interesów Gminy w dziedziczeniu jest sytuacja, gdy spadek obciążony jest długiem, zabezpieczonym na hipotecę nieruchomości. Wierzyciel hipoteczny nie ma obowiązku zaspokojenia się z nieruchomości i występuje o egzekucję z rachunku gminy. Komornik pobiera z konta środki, często przekraczające wartość masy spadku. Utrudnieniem w stosowaniu środków prawnych wobec egzekucji komorniczych, jest krótki czas, na podjęcie środków prawnych. Bank musi przekazać środki w siedem dni od chwili zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, a Komornik w czterech dni musi przekazać je wierzycielowi. Zatem nawet mając podstawy do zawieszenia lub umorzenia egzekucji może nastąpić rozstrzygnięcie, już po przekazaniu środków wierzycielowi.

(dowód: akta kontroli str. 319-322)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wskazując na fakt niepozyskiwania, z własnej inicjatywy (w inny sposób niż poprzez zawiadomienia z banków i DPS), danych o potencjalnych spadkodawcach należy zauważyć, że jednostki samorządu terytorialnego winny prowadzić politykę finansową polegającą na pozyskiwaniu odpowiednich środków finansowych służących realizacji powierzonych zadań. Ustawa o dochodach jst w art. 4 ust. 1 pkt 5²² określa, że źródłami dochodów własnych gminy są m.in. spadki i zapisy. Skuteczność realizacji dochodów własnych decyduje o samodzielności ekonomicznej jst oraz wpływa na konstrukcję budżetu jst. Jakkolwiek obowiązek prowadzenia rozpoznania (np. na podstawie danych stanu cywilnego lub zwracając się o informacje do banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych z własnej inicjatywy) w ww. zakresie nie wynika z obowiązujących przepisów, to realizowanie takich działań należy uznać za dobrą praktykę.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Zagospodarowanie składników majątkowych pozyskanych w drodze dziedziczenia

Opis stanu
faktycznego

Wszystkie przejęte w drodze dziedziczenia składniki majątkowe zostały ujęte w ewidencji księgowej oraz ewidencji ilościowo-wartościowej. Ponadto, została sporządzona wymagana dokumentacja księgowa - zgodnie z obowiązującymi w gminie zasadami rachunkowości. Ewidencja księgowa umożliwiała identyfikację wpływów z tytułu odziedziczonego przez gminę spadku, a zaksięgowane kwoty nabyte w drodze spadku odpowiadały wycenie składników majątkowych.

(dowód: akta kontroli str. 279-282, 286-288)

Ewidencja księgowa prowadzona była w sposób umożliwiający identyfikację wpływów z tytułu odziedziczonego przez gminę spadku. Poziom wpływów zaewidencjonowanych w poszczególnych latach badanego okresu odpowiadał wycenionej wartości spadku w tym samym okresie, zgodnie ze spisem inwentarza i określony został dla spraw zakończonych, w 2017 r. na kwotę 89,1 tys. zł²³. Nie odnotowano przyrostu wartości majątku w latach 2015-2016 (odziedziczono – z dobrodziejstwem inwentarza – więcej długów). W 2018 r. nie wykazywano wartości majątku nabytego w drodze dziedziczenia (brak spisów).

Operacje dokonane na kontach były zgodne z wymogami art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości.

(dowód: akta kontroli str. 118-120, 289-290)

Wpływy z tytułu odziedziczonego majątku klasyfikowano prawidłowo, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 118-120)

W odniesieniu do składników majątku (nieruchomości, ruchomości, środki pieniężne i inne) uzyskanych w drodze dziedziczenia przebadano (dobranych celowo) 10 postępowań stwierdzając m.in., że Urząd podejmował gospodarne działania w celu racjonalnego ich wykorzystania, w szczególności:

²²Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U z 2017 r. poz. 1453 ze zm.),

²³W 2015 r. wartość ujemna spadków wyniosła 109,1 tys. zł, w 2016 r. – 163,4 tys. zł w 2017 i 2,2 tys. zł. należy zauważyć, że w związku z zajęciem konta (spłata hipoteki przed spisem z inwentarza) gmina poniosła koszty w kwocie 93 tys. zł, a odziedziczone mieszkanie – do dnia zakończenia kontroli) nie zostało jeszcze sprzedane (wycena nieruchomości określiła jego wartość na 68 tys. zł).

²⁴Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, ze zm.

- czynności związane z zagospodarowaniem przejętych w spadku składników majątku zostały powierzone w każdym przypadku wyznaczonym komórkom organizacyjnym Urzędu²⁵, gwarantując rzetelność i oszczędność postępowania,
- we wszystkich przypadkach, dla poszczególnych rodzajów składników odziedziczonego majątku, został określony tryb postępowania,
- odziedziczone składniki majątku zostały zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi i ustalonym przez gminę trybem postępowania,
- jednolitą procedurę zbycia zastosowano w stosunku do majątku tego samego rodzaju,
- działania gminy w kwestii zagospodarowania odziedziczonych składników mienia były podejmowane niezwłocznie (od miesiąca do 1,5 roku), po uregulowaniu spraw własności i ewentualnych roszczeń. Były ukierunkowane (we wszystkich przypadkach) na uzyskanie jak najlepszych efektów przy jak najlepszym wykorzystaniu dostępnych zasobów,
- lokale przeznaczano do sprzedaży, środki wpłacano na konto rachunku gminy. W jednym przypadku, w spisie inwentarza wykazano aktywa w kwocie 26,9 tys. zł, ale środki zostały pobrane z konta po zgonie spadkodawcy. Gmina w tym przypadku poinformowała organy ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa,
- analiza danych dotyczących spraw wg EZD wykazała ponadto, że uzyskane wpływy ze sprzedaży odziedziczonego majątku w czterech sprawach odbiegały od wartości tego majątku określonej w spisach inwentarza²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 291-294, 304)

Wpływy z tytułu odziedziczonego majątku klasyfikowano prawidłowo, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

(dowód: akta kontroli str. 365-383)

W poszczególnych latach badanego okresu poniesiono wydatki w związku z prowadzeniem postępowania spadkowego oraz zagospodarowaniem mienia odziedziczonego w spadku odpowiednio w: 2015 r. – 171,7 tys. zł, przy czym wartość²⁷ odziedziczonego majątku przez Gminę w tym roku wyniosła 67,3 tys. zł, 2016 r. – 553 tys. zł otrzymując w tym samym roku majątek wart 725,3 tys. zł, w 2017 r. – 363,7 tys. zł przy przejęciu majątku wartego 327 zł i do końca maja 2018 r. – 170,6 tys. zł przy przejęciu majątku wartego 327 zł. Struktura wydatków kształtowała się następująco: koszty z tytułu opłat sądowych, komorniczych (od 4,6 do 16% ogółu wydatków danym roku), opłat związanych z zarządzaniem, eksploatacją nieruchomości (czynsze, media – od 17,4 do 52% ogółu), spłata długów (odpowiednio 22,2%, 72,2%, 55,4%, 62,3% ogółu wydatków w danym roku). Pozostałe koszty dotyczyły przygotowania nieruchomości do sprzedaży, zagospodarowania mienia ruchomego, ubezpieczenia, transportu, magazynowania itp.

(dowód: akta kontroli str.295, 387-390)

Wartość poniesionych wydatków w związku z przyjęciem spadku i jego zagospodarowaniem przekroczyła wartość odziedziczonych składników majątkowych w jednym przypadku postępowania spadkowego (odziedziczono lokal obciążony hipoteką. Poprzez egzekucję komorniczą – zajęcie konta – wyegzekwowano z 98,8 tys. zł kwotę 92,5 tys. zł). Było to jednak uzasadnione wyrokiem sądu, a egzekucję podjęto pół miesiąca przed sporządzeniem inwentarza. W Urzędzie podejmowano działania zapobiegawcze (zgłaszając przedawnienie roszczeń, przejmowanie spadku z dobrodziejstwem inwentarza). Działania w tym zakresie – poza ww. przypadkiem – były skuteczne²⁸. Należy zauważyć,

²⁵tj. pracownikom Oddziału Spadków i Darowizn Wydziału Dysponowania Mieniem i Wydziałowi Zbywania i Nabywania Nieruchomości w Departamencie Gospodarowania Majątkiem oraz pracownikom Oddziału Księgowości Majątku Miasta i Skarbu Państwa w Wydziale Księgowości.

²⁶Jedna z nieruchomości została sprzedana poniżej wartości (przy wartości wg inwentarza określonej na 67,3 tys. zł - sprzedano ją za 58 tys. zł), natomiast trzy pozostałe - powyżej (przy wartości 28,1 tys. zł- sprzedano za 29,2 tys. zł; 280,3 tys. zł- sprzedano za 303 tys. zł; 125 tys. zł- sprzedano za 141,6 tys. zł). W trzech sprawach majątek został sprzedany, za taką samą wartość, jaka została określona w spisie inwentarza (43 zł, 400 zł, 3,7 tys. zł),

²⁷dla wszystkich spraw, wg ewidencji EZD,

²⁸w 10 przypadkach na 60 analizowanych (w pozostałych brak spisów z inwentarza)

że gmina w ww. sprawie podnosiła w sądzie kwestię odpowiedzialności, do rzeczywistej wartości nabytego spadku, co nie zostało uwzględnione w orzeczeniu sądu.

(dowód: akta kontroli str. 289-290, 296-300)

Wydatki poniesione w związku z prowadzonymi postępowaniami spadkowymi oraz zagospodarowaniem odziedziczonego mienia klasyfikowano prawidłowo²⁹, zgodnie z dyspozycjami z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych oraz przyjętymi w Zakładowym Planie Kont.

Koszty wynikające z nabycia spadku księgowano na kontach (niewyodrębnionych specjalnie do księgowania tylko dla spadków) z grupy 201 – Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami, 240 – Pozostałe rozrachunki, 402 – Usługi obce, 761 – Pozostałe koszty operacyjne. Ponoszone koszty – w zakresie zobowiązań – księgowano niezwłocznie, po uzyskaniu dyspozycji w tym zakresie³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 387-390)

W budżecie Miasta zapewniono środki pieniężne na pokrycie kosztów dotyczących realizacji postępowań związanych z nabyciem spadku oraz jego zagospodarowaniem w latach 2015-2018 przewidując stosowne środki w dziale 700 – gospodarka mieszkaniowa, rozdział 70005 – gospodarka gruntami i nieruchomościami i odpowiedni paragraf (grupa 4260 – zakup energii, zakup usług pozostałych, 4400 – opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe, 4480 – podatek od nieruchomości 4610 – koszty postępowania sądowego, dokonując, w razie potrzeby, przeniesień. Zabezpieczone środki były wystarczające (dla Wydziału Majątku Miasta zaplanowano w 2015 r. 7,2 mln zł wykonanie wynosiło 6,9 mln zł tj. 96,1%; w kolejnych latach dla Wydziału Dysponowania Mieniem wydatki określono odpowiednio: w 2016 r. na 10,5 mln zł, a ich wykonanie 9,7 tj. 93,1%; w 2017 r. 13,5 mln zł a wykonanie na 12,5 mln zł tj. 92, %). Wydatki Oddziału w dziale 700 rozdział 70005 (§ 4260, 4300, 4400, 4430, 4580, 4590, 4600, 4610, 4390) wynosiły odpowiednio w: 2015 r. – 186,9 tys. zł, 2016 – 553 tys. zł, 2017 r. 432,4 tys. zł i do 18 maja 2018 r. 170,6 tys. zł (na wydatki w projekcie budżetu na 2018 r. zabezpieczono 270 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str.391-395)

Gmina spłacała długi spadkowe zgodnie z wykazem lub spisem inwentarza. Z zestawienia i rozliczenia wartości długów spłaconych i pozostałych do spłacenia wynika, że wg stanu na koniec maja 2018 r. pozostały do spłacenia potencjalne długi spadkowe w kwocie 18,6 tys. zł, ale odpowiedzialność gminy w tym zakresie ograniczona jest do wartości spadku (tj. nie więcej niż ww. kwota). Trwają w tej sprawie ustalenia z bankiem w związku z zastawem na rzeczy ruchomej.

Wartość odziedziczonych długów (stan bierny, przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza) przez Gminę w latach 2015-2018 wynosiła 370 tys. zł. Gmina spłaciła część długów (korzystając z zasady odpowiedzialności tylko do wartości majątku) łącznie 94,9 tys. zł (w tym hipoteka). W jednym postępowaniu spadkowym, spłacono w całości długi, w drugiej sprawie z 99 tys. zł spłacono 93 tys. zł. W trzech przypadkach masa spadku wynosiła zero zł, co skutkowało brakiem konieczności spłaty długów. W jednej sprawie masa spadku wynosiła zero zł, ale poniesione zostały koszty spisu.

(dowód: akta kontroli str.286-288, 296-300)

W wyjaśnieniach kierownik Oddziału stwierdziła, iż Gmina nabywa spadek z dobrodziejstwem inwentarza, w związku z powyższym długi spadkowe są spłacane do wysokości masy spadku. Jednocześnie w przypadku upływu okresu przedawnienia roszczenia, gmina podnosi zarzut przedawnienia roszczeń i długi przedawnione nie są spłacane.

(dowód: akta kontroli str. 397-398)

²⁹W celu oceny prawidłowości klasyfikacji wydatków poniesionych na zadania związane z postępowaniami spadkowymi, dokonano analizy charakteru poszczególnych wydatków dotyczących spraw prowadzonych przez Oddział i dobranych jako próba do kontroli (10 spraw 20 dokumentów księgowych Dobór próby – na podstawie prawdopodobnego obszaru nieprawidłowości),

³⁰zgodnie z zarządzeniem 6911 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 22 września 2017 r. w sprawie ustalenia Zakładowego planu kont dla Urzędu Miasta Łodzi

Nie wystąpiły przypadki, aby Urząd jako spadkobierca, przejął majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy przewidziane w przepisach prawa podatkowego, na mocy decyzji wydanej przez właściwy organ podatkowy (art. 97 i następane Ordynacji podatkowej³¹).

(dowód: akta kontroli str. 396)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³², odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 6 lipca 2018 r.

Kontroler
Dariusz Nowak
doradca ekonomiczny

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
podpis

³¹Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r., poz. 201, ze zm.).

³² Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

